

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ЦЕНТР ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ**

ЄВЛАШ ТЕТЯНА МИКОЛАЇВНА

**«ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗ ТА АУДИТ
РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ»
(на матеріалах СВК «ЗОРЯ»)**

**Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
ОПП «Облік і оподаткування»**

**АВТОРЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеню «магістр»**

Чернігів 2021

Кваліфікаційною роботою є рукопис

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Національного університету «Чернігівська політехніка»

Науковий керівник: к.е.н., доцент КЛИМЕНКО Тетяна Вікторівна, доцент
кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Національного
університету «Чернігівська політехніка»

Рецензент: головний бухгалтер СІРІВЛЯ Тетяна Олексіївна, начальник відділу
бухгалтерського обліку та звітності головний бухгалтер Мринської сільської
ради

Захист відбудеться «21» грудня 2021 р. о 9.00 год. на засіданні Екзаменаційної
комісії у Національному університеті «Чернігівська політехніка»

Завідувач кафедри бухгалтерського обліку,
оподаткування та аудиту
к.ф.-м.н., доцент

Юрченко М.Є.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Облік, контроль та аналіз є найважливішими компонентами системи управління трудовими ресурсами, їх удосконалення має відбуватися тільки у взаємозв'язку із загальною концепцією управління підприємством. Систему управління трудовими ресурсами необхідно спрямовувати на формування ефективної системи матеріальної винагороди працівників, здатної відображати особистий трудовий внесок кожного з них, а також й кінцеві результати роботи підприємства в цілому.

У цьому контексті важливості набувають питання правильного відображення в бухгалтерському обліку всіх розрахунків з оплати праці, а також правильності нарахування належних працівникам сум до виплати. Облік оплати праці має забезпечити оперативний контроль за використанням коштів, які включаються до фонду оплати праці, адже ці витрати прямо впливають на кінцевий фінансовий результат діяльності. Крім цього, має бути врахована специфіка діяльності підприємства при оцінці організації обліку, що визначає й необхідність застосування спеціальних аудиторських процедур при аудиті розрахунків з оплати праці.

Дослідження економічної сутності праці, її оплати, обліку та аудиту широко висвітлені в працях вітчизняних учених: Ф. Бутинця, О. Григоревської, Н. Гришко, А. Долюк, Г. Кесарчука, Т. Мельник, Н. Овсюк, Т. Плахтій, Т. Погорєлової, Н. Ткаченко, М. Турко, Ю. Сусіденко, Д. Ядранського, С. Ярмішко та ін. Віддаючи належне науковому доробку вказаних учених, зауважимо, що продовження дослідження методичних підходів до обліку, аналізу та аудиту розрахунків з оплати праці і вироблення напрямів їх подальшого вдосконалення є об'єктивною необхідністю сьогодення, що й обумовило вибір теми, предмета та об'єкта дослідження.

Метою дослідження є узагальнення та систематизація теоретико-методичних і практичних аспектів обліку, аналізу та аудиту розрахунків з оплати праці, а також розробка рекомендацій щодо їх удосконалення.

Для досягнення зазначеної мети поставлені й вирішені такі *завдання*:

- дослідити економічну сутність оплати праці та фонду оплати праці;
- розглянути порядок формування фонду оплати праці та обліку робочого часу;
- встановити особливості організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві;
- систематизувати нормативно-правове забезпечення обліку розрахунків з оплати праці в Україні;
- визначити організаційні засади аудиту розрахунків з оплати праці;
- оцінити організацію облікового процесу в цілому та обліку розрахунків з оплати праці на досліджуваному підприємстві;
- проаналізувати ефективність використання трудових ресурсів на СВК «Зоря»;

– розробити пропозиції щодо вдосконалення обліку та аудиту розрахунків з оплати праці.

Об'єктом дослідження є процеси обліку, аналізу та аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві.

Предметом дослідження є теоретико-методичні і практичні аспекти обліку, аналізу та аудиту розрахунків з оплати праці на СВК «Зоря».

Методи дослідження. У процесі дослідження використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: аналіз, синтез, індукції, порівняння, групування, узагальнення, комплексний метод, інші прийоми дослідження до вивчення теоретичних і методичних основ обліку розрахунків з оплати праці.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регулюють організацію обліку та аудиту розрахунків з оплати праці в Україні, фінансова звітність СВК «Зоря», праці вітчизняних і зарубіжних науковців з досліджуваної проблематики.

Практичне значення одержаних результатів. Основні результати дослідження спрямовані на вдосконалення методики й практики системи обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві, а також на підвищення якості аудиторських процедур. Зокрема, запропоноване Положення про оплату праці працівників з визначенням його змісту та відповідних додатків, уточнена посадова інструкція бухгалтера в частині обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві, розроблені для СВК «Зоря» план та програма аудиторської перевірки облікової інформації щодо правильності, своєчасності здійснення розрахунків з оплати праці та своєчасності й повноти звітування до відповідних органів.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати кваліфікаційної роботи доповідалися і обговорювалися на VII Міжнародній науково-практичній конференції «Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку» (м. Чернігів, НУ «Чернігівська політехніка», 27 листопада 2021 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковані тези доповіді:

Євлаш Т.М. Організація обліку розрахунків з оплати праці. *Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку* : VII Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 27 листоп. 2021 р.) : тези доп. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. С. 24-25.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Основний зміст роботи викладено на 86 сторінках друкованого тексту. Робота містить 27 таблиць, 2 рисунки, 6 додатків. Список використаних джерел налічує 83 найменування, поданих на 8 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У вступі розкрита актуальність теми кваліфікаційної роботи, встановлено мету та завдання, предмет і об'єкт, методи та інформаційне забезпечення дослідження, визначене практичне значення його результатів, а також подано структуру роботи.

У першому розділі «**Теоретичні основи обліку та аудиту розрахунків з оплати праці**» досліджено економічну сутність оплати праці та фонду оплати праці, наведено особливості організації обліку праці та розрахунків з оплати праці, нормативно-правове забезпечення трудових відносин на підприємстві та розрахунків з оплати праці, охарактеризовано особливості аудиторських процедур щодо розрахунків з оплати праці та їх обліку.

Встановлено, що заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу. Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Виявлено, що основою організації оплати праці є тарифна система оплати праці, яка включає тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів і тарифно-кваліфікаційні характеристики. Застосування тарифної системи оплати праці забезпечує диференціацію і регулювання рівня заробітної плати в залежності від кваліфікації найманих працівників, складності виконуваних ними робіт і функцій.

Досліджено особливості застосування різних систем оплати праці залежно від способу виміру кількості відпрацьованого часу або виробленої продукції: погодинну (просту погодинну, погодинно-преміальну, оплату праці за місячними посадовими окладами, окладно-преміальну) та відрядну (пряму відрядну, непряму відрядну, відрядно-преміальну, відрядно-прогресивну, акордну, відсоткову).

Визначено, що із заробітної плати здійснюють обов'язкові та інші утримання. До обов'язкових утримань відносяться податок на доходи фізичних осіб (18%) та військовий збір (1,5%), а до інших – профспілкові внески (1%), відшкодування завданих збитків підприємству, неповернуті підзвітні суми за виконавчими листами (аліменти).

Узагальнені завданнями обліку праці та її оплати, а також складові системи організації обліку заробітної плати, зокрема: встановлення порядку підрахунку й узагальнення суми зарплати, яка належить працівнику за платіжний період; вибір форм накопичувальних і зведених розрахунково-платіжних реєстрів; відображення сум нарахованої заробітної плати на рахунках бухгалтерського обліку, розробку методики та техніки визначення сум доплат, премій, заохочень; методики та техніки визначення утримань із заробітної плати.

Первинним документом для нарахування заробітної плати працівникам підприємства є Табель обліку робочого часу, де за кожний день працівникові

проставляють кількість відпрацьованих годин, якщо відсутній, то причину відсутності, його посадовий оклад і суму нарахованої оплати праці. Узагальнюючим регістром, в якому відображають аналітичний облік розрахунків з оплати праці по кожному працівнику, є Розрахунково-платіжна відомість.

Для узагальнення інформації про розрахунки з персоналом з оплати праці призначено пасивний рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». Синтетичний облік витрат з оплати праці ведуть у журналі 5 або 5 А «Облік витрат діяльності», в якому накопичується інформація про витрати з оплати праці на дебеті рахунку 23 «Виробництво», а витрати господарської діяльності – на рахунках 9 класу «Витрати діяльності» у кореспонденції з субрахунком 661 «Розрахунки за заробітною платою». Наведена типова кореспонденція рахунків з обліку нарахування оплати праці та утримання з неї належних сум.

Розглянуті основні нормативно-правові акти, що регулюють трудові відносини, стягнення обов'язкових платежів, ведення обліку розрахунків з оплати праці. Встановлено, що НП(с)БО 26 визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати (у грошовій і негрошовій формах) за роботи, виконані працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності.

Констатовано, що мета аудиту розрахунків з оплати праці полягає у встановленні дотримання підприємством чинного законодавства з оплати праці та правильність відображення господарських операцій в обліку. Визначені завдання цього напряму аудиторської перевірки, а також охарактеризовано її етапи.

Встановлено, що перед початком проведення аудиторської перевірки розрахунків з оплати праці керівником аудиторської групи складається план перевірки, який дозволяє контролювати роботу аудиторів. При отриманні доказів правильності ведення обліку оплати праці виконуються такі процедури: підтвердити виплату заробітної плати робітникам, перевірити правильність ставок виплаченої заробітної плати, отримати докази, що інформація по заробітній платі точно і в повному обсязі була використана як вхідні дані для записів в Головну книгу, впевнитись в наявності існуючого контролю системи платежів, розглянути всю систему платежів по заробітній платі, отримати підтвердження правильності інформації по платежах, визначити необхідний ступінь їх розкриття.

У другому розділі роботи **«Дослідження організації обліку розрахунків з оплати праці та використання трудових ресурсів на СВК «Зоря»»** наведена фінансово-економічна характеристика діяльності досліджуваного підприємства, оцінені організація облікового процесу в цілому та обліку праці, виробітку та розрахунків з оплати праці, проаналізована стан та рух трудових ресурсів, ефективність управління ними та особливості формування фонду оплати праці.

Сільське господарство є однією з провідних галузей національної економіки, яка забезпечує продовольчу безпеку країни та є сировинною базою для інших галузей. Досліджено динаміку основних показників розвитку сільського господарства України та окремих його галузей: тваринництва та

рослинництва, та виявлено, що вітчизняні сільгоспвиробники працюють достатньо ефективно, нарощуючи рівень прибутковості в рослинництві, зокрема за такими культурами, як насіння соняшнику, пшениці та картопля. Натомість, у тваринництві спостерігаємо значну прибутковість по виробництву молока.

Встановлено, що щороку відбувається приріст поголів'я великої рогатої худоби, відповідно спостерігається збільшення виробництва продукції тваринництва. Оцінка технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств показала, що вони постійно оновлюють основні засоби, зокрема зростання вартості спостерігалось по тракторах, сінокосарках, зернозбиральних комбайнах.

Об'єкт дослідження розглядався на прикладі СВК «Зоря», що займається виробництвом сільськогосподарської продукції, зокрема вирощуванням зернових і технічних культур, виробництвом молока та м'яса ВРХ. У своїй діяльності підприємство керується нормами Господарського та Податкового кодексів України, Законами України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Про оплату праці» та ін.

Протягом досліджуваного періоду СВК «Зоря» збільшило площі сільськогосподарських угідь, в структурі виробництва сільськогосподарської продукції рослинництва переважала картопля, пшениця і соняшник, нарощувало обсяги виробництва продукції тваринництва – великої рогатої худоби та молока. Понад 2/3 чистого доходу підприємства сформовано за рахунок реалізації продукції рослинництва, зокрема реалізації молока, при цьому, понад 2/3 робітників задіяно саме в цій галузі сільського господарства.

Досліджено основні фінансово-економічні показники діяльності СВК «Зоря», динаміка яких вказує на покращення фінансового стану підприємства. За результатами проведеного дослідження констатуємо, що протягом аналізованого періоду діяльність підприємства покращилася, про що свідчать активізація діяльності, зростання прибутку від операційної діяльності, чистого прибутку, віддачі основних засобів і продуктивності праці, рівня рентабельності.

Бухгалтерський облік на підприємстві здійснюється бухгалтерією на чолі з головним бухгалтером, організаційна структура бухгалтерії – лінійна, застосовується меморіально-ордерна система обліку з частковою комп'ютеризацією. На СВК «Зоря» затверджені наказ «Про облікову політику на підприємстві СВК «Зоря» від 28.02.2000, робочий план рахунків.

Встановлено, що облік використання робочого часу, а також контроль за станом трудової дисципліни на підприємстві здійснюється шляхом табельного обліку. При прийомі на роботу працівнику присвоюється табельний номер, а в трудову книжку вноситься запис про його зарахування на підставі наказу директора. На СВК «Зоря» застосовують почасову та відрядну форми оплати праці. Окрім заробітної плати, працівникам виплачуються доплати та надбавки за: суміщення професій, роботу у святковий і неробочий день, роботу в нічний час; надурочні роботи; бригадиру за керівництво бригадою залежно від чисельності робітників.

Констатовано, що організація обліку розрахунків з оплати праці на СВК «Зоря» відповідає вимогам чинного законодавства, всім працівникам підприємства вчасно нараховується та виплачується заробітна плата. Для узагальнення інформації про розрахунки з персоналом з оплати праці відкритий пасивний рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». Для нарахування зарплати працівникам використовують Табель обліку робочого часу. Але деякі аспекти організації та ведення обліку розрахунків з працівниками потребують удосконалення шляхом: уточнення наказу про організацію бухгалтерського обліку на підприємстві та положень посадової інструкції бухгалтера; підвищення рівня автоматизації системи обліку тощо.

За результатами дослідження стану та руху трудових ресурсів виявлено нарощування чисельності персоналу, переважно за рахунок робітників, які складають в структурі майже 3/4, що є позитивною тенденцією, адже дозволяє виконувати виробничу програму. До того ж, більше одиниці рівень коефіцієнту випередження продуктивності праці над середньорічною оплатою праці, що свідчить про значну економію витрат на оплату праці в структурі виробничої собівартості.

Аналіз складу та структури фонду оплати праці показав, що протягом досліджуваного періоду відбулося нарощування всіх його складових. При цьому, понад 2/3 в його структурі займав фонд основної заробітної плати. Негативно оцінено незначний обсяг заохочувальних і компенсаційних виплат, що не сприяє мотивації працівників підвищувати ефективність праці.

У третьому розділі **«Напрями вдосконалення обліку та аудиту розрахунків з оплати праці на СВК «Зоря»** розроблені пропозиції щодо вдосконалення облікової політики та аудиторських процедур щодо розрахунків з оплати праці на досліджуваному підприємстві.

Підсумовано, що розрахунки з оплати праці працівників на СВК «Зоря» включають низку послідовних етапів: фіксування факту відпрацьованого часу працівників за допомогою табеля обліку робочого часу; здійснення нарахування заробітної плати у відомості нарахування заробітної плати, виходячи із посадових окладів, премій, надбавок тощо за результатами місяця; проведення утримань до бюджету; відображення операцій із нарахувань та утримань заробітної плати за допомогою аналітичних рахунків в системі бухгалтерського обліку; формування фінансової, статистичної та податкової звітності щодо розрахунків з оплати праці.

Запропоновано внести доповнення до посадових інструкцій в частині обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві з метою урегулювання фактичних завдань, обов'язків, прав та відповідальності бухгалтера в частині здійснення розрахунків з оплати праці на рівні посадової інструкції.

Обґрунтована необхідність у розробці Положення про оплату праці з наступною структурою: основна частина положення про оплату праці; перелік додатків: годинні тарифні ставки працівників; оклади працівників, яким не присвоєно кваліфікаційні розряди; годинні тарифні ставки для водіїв; перелік доплат і надбавок до тарифних ставок і посадових окладів працівників; відповідальність за порушення дисципліни та невиконання посадових

обов'язків.

Виділено перелік доплат та надбавок до посадового окладу, зокрема доплат за: збільшення обсягів виконаної роботи, виконання обов'язків тимчасово відсутнього працівника (суміщення), роботу в нічний час, керівництво бригадою; надбавок за: високу професійну майстерність, виконання особливо важливої роботи на термін її виконання, високі досягнення праці, наставництво.

Надані рекомендації щодо внесення змін до діючого наказу про облікову політику щодо розрахунків з оплати праці, зокрема додати наступну інформацію щодо: програми виплат працівників, способів здійснення розрахунків з працівниками щодо оплати праці, строків виплати заробітної плати, переліку і складу забезпечень, документального оформлення розрахунків з оплати праці та ін.

Виявлено неточності в обліку нарахування та виплати допомоги у зв'язку із тимчасовою втратою працездатності за рахунок Фонду соціального страхування у зв'язку із тимчасовою втратою працездатності, зокрема акцентовано увагу на застосування таких субрахунків: 378 «Розрахунки з державними цільовими фондами» та 482 «Кошти з бюджету та державних цільових фондів».

Запропоновано для аудиторської перевірки СВК «Зоря»: план аудиторської перевірки розрахунків з оплати праці, програму аудиторської перевірки з оплати праці, тести внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці, аудиторські процедури щодо розрахунків з оплати праці, які варто регламентувати для застосування на рівні підприємства.

За результатами дослідження організації та проведення розрахунків з оплати праці на СВК «Зоря» виявлені порушення щодо: правильності заповнення табелів обліку робочого часу; проведення індексації заробітної плати не по всіх працівниках; відсутності додаткової відпустки у бухгалтерів терміном 4 дні за роботу у шкідливих умовах (сидіння за комп'ютером більше 4-ох годин); надання значної тривалості відпустки без збереження заробітної плати понад 15 календарних днів; порушення строків виплати заробітної плати працівникам.

Для усунення невідповідностей та неточностей в проведенні розрахунків з оплати праці на СВК «Зоря» варто здійснювати періодичні перевірки правильності нарахування й сплати заробітної плати, внести відповідні зміни до трудового договору та контролювати граничні строки надання відпусток без збереження заробітної плати.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного узагальнення та систематизації теоретико-методичних і практичних аспектів обліку, аналізу та аудиту розрахунків з оплати праці та їх вдосконалення встановлено наступне.

1. Обґрунтовано, що заробітна плата посідає одне із центральних місць в системі бухгалтерського обліку на кожному підприємстві, тому важливим є питання організації ефективної системи її обліку. Узагальнені сутнісні характеристики заробітної плати, які визначають її економічну сутність, наведено трактування категорії «заробітна плата» згідно положень чинного законодавства. Визначено, що фонд оплати праці є сумою коштів для оплати праці працівників за виконану роботу та відпрацьований час, а також суми виплат і доплат, які передбачені законодавчими актами та діючими преміальними системами

2. Досліджено основи організації оплати праці, особливості застосування різних систем оплати праці (погодинної (простої погодинної, погодинно-преміальної, оплати праці за місячними посадовими окладами, окладно-преміальної) та відрядної (прямої відрядної, непрямої відрядної, відрядно-преміальної, відрядно-прогресивної, акордної, відсоткової) та її оподаткування. Встановлено, що розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності суб'єкта господарювання..

3. Визначені основні завдання обліку заробітної плати, серед яких: точне і своєчасне документальне оформлення даних про обсяг виконаних робіт, оприбуткованої продукції і нарахованої оплати праці; правильне нарахування оплати праці кожному працівнику; правильний розподіл оплати праці за об'єктами обліку витрат; правильне і своєчасне складання звітності з оплати праці. Організація обліку розрахунків з працівниками із заробітної плати включає: розробку методики та техніки узагальнення заробітної плати; вибір реєстрів аналітичного і синтетичного обліку; розподіл робіт між бухгалтерами та проведення оперативного контролю за правильністю розрахунків. Узагальнені вимоги до ведення бухгалтерського обліку заробітної плати. Охарактеризовані основні первинні документи щодо розрахунків з оплати праці та облікові реєстри.

4. Розглянуті нормативно-правові акти, які регулюють трудові відносини, стягнення обов'язкових платежів, ведення обліку розрахунків з оплати праці. Встановлено, що НП(с)БО 26 визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати (у грошовій і негрошовій формах) за роботи, виконані працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності. Поряд з цим, констатована необхідно переглянути політику регулювання оплати праці в частині посилення контролюючих функцій держави над процесом формування та розподілу витрат на оплату праці.

5. Виявлено, що мета аудиту розрахунків з оплати праці полягає у встановленні дотримання підприємством чинного законодавства з оплати праці та правильність відображення господарських операцій в обліку. Визначені

завдання цього напряму аудиторської перевірки, а також охарактеризовано її етапи. Наведені типові порушення обліку розрахунків з оплати праці, які виявляються за результатами аудиту, а також наголошено на можливій дисциплінарній, матеріальній, адміністративній і, навіть, кримінальній відповідальності у разі недотримання законодавства.

6. Об'єкт дослідження розглянуто на основі даних СВК «Зоря», яке займається виробництвом сільськогосподарської продукції, її переробкою і реалізацією, іншими видами господарської діяльності підприємства для отримання прибутку та задоволення потреб його засновника на основі раціонального використання землі, інших природних ресурсів. Встановлено, що керівництво проводило достатньо ефективне управління підприємством, адже його діяльність покращилася, про що свідчать нарощування обсягів реалізації, зростання прибутку від операційної діяльності, чистого прибутку, віддачі основних засобів і продуктивності праці, рівня рентабельності. Обґрунтовано, що необхідно впровадити низку заходів, які будуть спрямовані на оптимізацію системи формування витрат підприємства.

7. Облікову політику підприємства оцінено як задовільну: ведення обліку здійснюється згідно норм чинного законодавства, затверджений Наказ про облікову політику на підприємстві СВК «Зоря», робочий план рахунків. Встановлено, що бухгалтерський облік здійснюється бухгалтерією на чолі з головним бухгалтером. Досліджено основні елементи облікової політики підприємства та виявлена необхідність уточнення деяких з них.

8. Виявлено, що облік використання робочого часу, а також контроль за станом трудової дисципліни на СВК «Зоря» здійснюється шляхом табельного обліку, застосовується почасова та відрядна форми оплати праці, працівниками виплачуються доплати та надбавки (за суміщення професій, роботу у святковий і неробочий день, роботу в нічний час; надурочні роботи; бригадиру за керівництво бригадою залежно від чисельності робітників). Для узагальнення інформації про розрахунки з персоналом з оплати праці відкритий пасивний рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». Охарактеризовані основні первинні документи, які використовуються на досліджуваному підприємстві для відображення інформації про операції з оплати праці.

9. Дослідження стану та руху трудових ресурсів показало нарощування чисельності працівників, переважно за рахунок робітників, які складають в структурі майже $\frac{3}{4}$. Рівень коефіцієнту випередження продуктивності праці над середньорічною оплатою праці перевищив одиницю, що свідчить про значну економію витрат на оплату праці в структурі виробничої собівартості. Відбулося зростання обсягу фонду оплати праці, при цьому, понад $\frac{2}{3}$ в його структурі займав фонд основної заробітної плати. Негативно оцінено незначний обсяг заохочувальних і компенсаційних виплат, що не сприяє мотивації працівників підвищувати ефективність праці.

10. За результатами ознайомлення зі змістом Наказу про облікову політику на підприємстві СВК «Зоря» в частині обліку розрахунків з працівниками, розроблено рекомендації щодо його уточнення та доповнення. Так, запропоновано додати інформацію щодо: програм виплат працівникам,

способів здійснення розрахунків з працівниками щодо оплати праці, строків виплати заробітної плати, переліку і складу забезпечень, документального оформлення розрахунків з оплати праці та ін.

11. Встановлено, що на СВК «Зоря» відсутнє Положення про оплату праці працівників, що, на наш погляд, негативним чином впливає на якість облікової інформації щодо розрахунків з працівниками, а також на їх мотивацію до ефективнішої роботи, що дещо сповільнює розвиток підприємства в середньостроковій перспективі. Обов'язково у додатках до Положення пропонується навести: годинні тарифні ставки працівників; оклади працівників, яким не присвоєно кваліфікаційні розряди; годинні тарифні ставки для водіїв; перелік доплат і надбавок до тарифних ставок і посадових окладів працівників; відповідальність за порушення дисципліни та невиконання посадових обов'язків.

12. Рекомендовано внести доповнення до посадових інструкцій бухгалтерів у частині обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві, що дозволить врегулювати фактичні завдання, обов'язки, права та відповідальність бухгалтера. Зокрема, розроблено для посадових інструкцій бухгалтерів перелік компетентностей, завдання, обов'язки, права та їх відповідальність в сфері обліку праці та її оплати.

13. Запропоновані план і програма аудиторської перевірки для СВК «Зоря», які матимуть вектор направлення на перевірку облікової інформації щодо правильності, своєчасності здійснення розрахунків з оплати праці та своєчасності й повноти звітування до відповідних органів. Особливу увагу потрібно звернути на повноту нарахування та своєчасність здійснення розрахунків із податку на доходи фізичних осіб, військового збору та єдиного соціального внеску, оскільки розрахунки з бюджетом підпадають під перевірку органів Державної податкової служби України.

АНОТАЦІЯ

Євлаш Т.М. Організація обліку, аналіз та аудит розрахунків з оплати праці» (на матеріалах СВК «ЗОРЯ»). Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеню «магістр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» ОПП «Облік і оподаткування». Національний університет «Чернігівська політехніка». Чернігів, 2021.

У роботі досліджено економічну сутність оплати праці та фонду оплати праці, наведено особливості організації обліку праці та розрахунків з оплати праці, визначені організаційні засади аудиту розрахунків з оплати праці, розглянуті основні нормативно-правові акти, що регулюють трудові відносини та ведення обліку розрахунків з оплати праці.

Наведена фінансово-економічна характеристика діяльності СВК «Зоря», на матеріалах якого розглянуто об'єкт дослідження. Оцінена організація облікового процесу на підприємстві в цілому, а також обліку робочого часу, виробітку та розрахунків з оплати праці, проаналізовано стан і рух трудових ресурсів, ефективність їх використання та особливості формування фонду оплати праці.

Розроблені рекомендації щодо вдосконалення облікової політики та аудиторських процедур щодо розрахунків з оплати праці на підприємстві.

За результатами дослідження сформульовані пропозиції щодо: уточнення змісту Наказу про облікову політику шляхом доповнення інформацією про програми виплат працівникам, способів здійснення розрахунків з працівниками щодо оплати праці, строків виплати заробітної плати, документального оформлення розрахунків з оплати праці тощо; затвердження Положення про оплату праці працівників з відповідним додатками про годинні тарифні ставки працівників, оклади працівників, яким не присвоєно кваліфікаційні розряди, перелік доплат і надбавок до тарифних ставок і посадових окладів, відповідальність за порушення дисципліни та невиконання посадових обов'язків; внесення доповнень до посадових інструкцій бухгалтерів у частині обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві; змісту плану і програми аудиту розрахунків з оплати праці та ін.

Ключові слова: облік, аналіз, контроль, аудит, оплата праці, організація обліку, табель, фонд оплати праці, розрахунки з оплати праці.